

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

DECIZIE

cu privire la admiterea recursului depus de Autoritatea Națională de Integritate,

în cauza de contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Olga Cojocari împotriva Autorității Naționale de Integritate privind anularea actului de constatare,

împotriva deciziei din 27 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău

*(Dosarul nr. 3ra-52/24
NR. PIGD 2-21091554-01-3ra-15012024)*

Interpretarea termenului procedurii administrative, evaluarea conflictului de interese și proporționalitatea sancțiunilor aplicate de Autoritatea Națională de Integritate.

Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani, jud. V. Chisilița,
Curtea de Apel Chișinău, jud. V. Negru, I. Dutca, E. Palanciuc

26 martie 2025

Textul corespunde originalului

Examinând recursul depus de Autoritatea Națională de Integritate

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Diana Stănilă,

Ion Malanciuc, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 18 iunie 2021 Olga Cojocaru s-a adresat în instanța de judecată cu acțiune în contencios administrativ împotriva Autorității Naționale de Integritate privind anularea actului de constatare nr.168/04 din 31 mai 2021.

2. În motivarea acțiunii a indicat reclamanta că, la 31 mai 2021, în urma unui control, Inspectorul principal de integritate al Inspectoratului de integritate din cadrul Autorității Naționale de Integritate, Ada Griciuc, a întocmit Actul de constatare în privința Olgăi Cojocaru, directorul Casei de Cultură din s. Recea, r-1 Râșcani.

3. A menționat reclamanta că, a fost angajată în funcția de director al Casei de Cultură din localitate prin Dispoziția nr.16 din 22 mai 2012 și în baza Contractului individual de muncă semnat în aceeași zi, sub nr.02.

4. Astfel, prin actul de constatare, s-a dispus: Se constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese de către dna Olga Cojocaru, directorul Casei de Cultură din s. Recea, r. Râșcani, exprimată prin nedeclararea și nesoluționarea conformă a conflictelor de interese reale și, ca urmare, admiterea conflictelor de interese consumate în cazul luării deciziilor și semnării actelor administrative și juridice în privința persoanei apropiate, influențând în acest mod exercitarea imparțială și obiectivă a atribuțiilor de serviciu. Se sesizează Primăria com. Recea, r. Râșcani, la rămânerea definitivă a Actului de constatare, în vederea încetării raporturilor de muncă cu dna Olga Cojocaru, director al Casei de Cultură din s. Recea, r. Râșcani. Se decede dna Olga Cojocaru din dreptul de a exercita funcții publice în condițiile art.23 alin.(6)-(8) din Legea nr. 133/2016, pe o perioadă de 3 ani din data eliberării din funcție și se înscrie în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa funcție publică sau de demnitate publică. Se sesizează instanța de judecată, după rămânerea definitivă a Actului de constatare, pentru constatarea nulității absolute în privința celor 14 acte administrative și juridice semnate de Olga Cojocaru cu încălcarea dispozițiilor legale de declarare și soluționare a conflictelor de interese. Se aduce la cunoștința dnei Olga Cojocaru prezentul Act de constatare și se comunică despre dreptul contestării acestuia în termen de 15 zile de la primire, nemijlocit în instanța de contencios administrativ, Judecătoria Chișinău (sediul Râșcani), MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev nr.3.

5. Consideră reclamanta Olga Cojocaru, că, nu este subiect al încălcării regimului juridic al conflictelor de interese, exprimată prin nedeclararea și nesoluționarea conformă a conflictelor de interese reale și, ca urmare, admiterea conflictelor de interese consumate în cazul luării deciziilor și semnării actelor administrative și juridice în privința persoanei apropiate, influențând în acest mod exercitarea imparțială și obiectivă a atribuțiilor de serviciu.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

6. Prin hotărârea din 14 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani, s-a admis acțiunea în contencios administrativ înaintată de Olga Cojocaru împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil. S-a anulat actul de constatare nr. 168/04 din 31 mai 2021 emis de Autoritatea Națională de Integritate.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

7. La 16 decembrie 2021, reprezentantul Autorității Naționale de Integritate Nichita Negruța a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 14 decembrie 2021.

8. La 1 iunie 2022 reprezentantul Autorității Naționale de Integritate Nichita Negruța a depus cerere de apel motivată solicitând casarea hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 14 decembrie 2021 cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea în contencios administrativ depusă de Olga Cojocaru împotriva Autorității Naționale de Integritate privind anularea actului de constatare nr. 168/04 din 31 mai 2021 să fie respinsă ca neîntemeiată.

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

9. Prin decizia din 27 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, s-a respins apelul declarat de Autoritatea Națională de Integritate împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 14 decembrie 2021.

10. În motivarea soluției, instanța de apel a stabilit neîntreținerea condiției de înregistrare imediată și repartizarea aleatorie a sesizării, nerespectarea termenului de desfășurare a procedurii administrative precum și lipsa conflictului de interese.

11. Completul Curții de Apel Chișinău a notat că, deși autoritatea publică reține în cazul dat primul element constitutiv al conflictului de interese, deoarece Olga Cojocaru, exercitând funcția de director al Casei de Cultură din satul Recea, r. Râșcani, prin luarea deciziilor și semnarea a 14 acte administrative și juridice în privința soțului Anatolie Cojocaru, fără a declara și soluționa conflictele apărute în perioada mai 2015 - martie 2021, a admis

conflicte de interese consumate, iar astfel, având interes personal rezultat din relația cu persoana apropiată, influențând în acest mod exercitarea imparțială și obiectivă a atribuțiilor de serviciu, însă, inspectorul de integritate nu a venit cu argumente și explicații care este acel interes personal urmărit și la care decizii imparțiale s-a referit.

12. A subliniat instanța de apel că, Inspectorul de integritate urma să clarifice motivul nedeclarării conflictului de interese la emiterea/semnarea și încheierea actelor administrative/juridice menționate în actul de constatare. Iar în acest sens, nu se atestă careva premise din care să se deducă concluzia că la semnarea actelor enunțate în actul de constatare în privința lui Anatolie Cojocaru, Olga Cojocaru și-a îndeplinit imparțial și neobiectiv funcția.

13. Cu referire la argumentul Inspectorului de integritate referitor la faptul că, la solicitarea nr.04-04/942 din 26 februarie 2021, Primăria com. Recea a prezentat copia de pe Registrul de evidență a informațiilor cu privire la conflictele de interese raportate din care rezultă că în perioada 2016-2021, Olga Cojocaru nu a declarat nici un conflictele de interese și nu s-a abținut de la luare decizii și semnarea în privința soțului Anatolie Cojocaru, cele 14 acte administrative și juridice de angajare în funcții, acordare concedii și plăți stimulatorii, Completul judiciar a reținut că, extrasul de registru nu corespunde modelului aprobat, nu are număr de înregistrare, nu se indică asupra faptului când a fost creat, de către cine este ținut, câte file are, etc.

14. De asemenea a menționat că, Olga Cojocaru este angajată de Consiliul comunal Recea, informația referitor la declararea unor eventuale conflicte de interese a fost solicitată Primarului com. Recea.

15. Mai mult, la examinarea cazul de încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese nu a fost dată aprecierii faptului că conform Regulamentului cadru de organizare și funcționare a Casei de Cultură comuna Recea Statele de funcție și structura organizatorică a Casei de Cultură se aprobă de fondator, Consiliul local Recea. Întrucât, angajarea personalului Casei de Cultură se realizează de directorul acesteia, coordonând cu fondatorul. Or, evidența contabilă a mijloacelor financiare se efectuează de către contabilitatea fondatorului. Iar astfel, în cazul aprobării angajării personalului Casei de Cultură, în mod evident Consiliul comunal, ca fondator al Casei de Cultură, cunoștea despre un potențial conflict de interese.

16. A notat instanța de apel că, măsurile aplicate prin actul de constatare contestat nu sunt nici necesare și nici rezonabile. Or, autoritatea publică pârâtă, contrar sarcinii ce-i revine prin prisma dispozițiilor art. 29 Cod administrativ, nu a stabilit proporționalitatea măsurilor întreprinse, nu a motivat prin prisma principului securității raporturilor juridice consfințit la art. 30 din Codul administrativ, intervenția prin actul de constatare asupra situațiilor juridice derulate în perioada anului 2015.

17. A concluzionat că la caz, sancțiunile aplicate de inspectorul de integritate, respectiv sesizarea Primăriei com. Recea, r. Rezina, la rămânerea definitivă a Actului de constatare, în vederea încetării raporturilor de muncă cu Olga Cojocaru, director al Casei de Cultură din s. Recea, r. Rezina și decăderea lui Olga Cojocaru din dreptul de a exercita funcție publică în condițiile art. 23 alin. (6)-(8) din Legea nr. 133/2016, pe o perioadă de 3 ani din data eliberării din funcție și se înscrie în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa funcție publică sau de demnitate publică, în mod evident aduc atingere drepturilor subiectului declarării, în special dreptului de a deține funcții publice și funcții de demnitate publică.

18. Prin urmare, la aplicarea acestor sancțiuni, inspectorul de integritate era obligat să ia în considerare necesitatea aplicării și respectării principiului proporționalității, inclusiv, este obligat să-și motiveze soluția de aplicare a sancțiunilor, prin prisma scopului Legii nr. 133/2016.

19. Totodată, a subliniat că, actul de constatare contestat contravine și prevederilor art. 137 alin. (4) Codul administrativ, or, din analiza actului de constatare contestat de Olga Cojocaru, nu rezultă că inspectorul de integritate ar fi justificat suficient necesitatea aplicării sancțiunilor prevăzute de Legea nr. 133/2016.

20. A stabilit că, Autoritatea a încălcat și prevederile art.30 alin.(1) și art.37 alin.(1) al Legii nr.132/17.06.2016 și principiul consacrat prin aceste norme, ceea ce denotă ilegalitatea procedurii de control și ilegalitatea actului de constatare nr.168/04 din 31 mai 2021.

21. Completul Curții de Apel Chișinău a reținut că, dovada distribuirii aleatorii a sesizării lipsește, fiind incertă și de înțeles modalitatea în care anume acest inspector a fost selectat pentru a efectua controlul în privința presupusei încălcări a regimului juridic al conflictelor de interese de Olga Cojocaru.

22. De asemenea a mai constatat că, a fost încălcată procedura la emiterea actului contestat, relevând că, inițierea procedurii de control în privința lui Olga Cojocaru privind eventuala încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese a fost inițiată în data de 12 februarie 2021, odată cu înregistrarea sesizării nr. R-132/21. Iar în data de 24 februarie 2021, inspectorul de integritate a întocmit Procesul – verbal de inițiere a controlului nr. 125/04, iar în data de 31 mai 2021, a fost emis actul de constatare nr. 168/04. Însă, la calcularea termenelor enunțate, se atestă o durată a procedurii de control pe o perioadă ce depășește 100 zile. Iar la dosarul administrativ lipsesc înscrisuri care să confirme prelungirea termenului.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

23. La 3 octombrie 2023, Autoritatea Națională de Integritate a depus recurs nemotivat împotriva deciziei din 27 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 14 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 27 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 14 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea în contencios administrativ depusă de Olga Cojocaru împotriva Autorității Naționale de Integritate privind anularea actului de constatare nr. 168/04 din 31 mai 2021 să fie respinsă ca neîntemeiată.

24. La 23 ianuarie 2024, Autoritatea Națională de Integritate a depus recurs motivat împotriva deciziei din 27 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 14 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, solicitând admiterea recursului, casarea integrală a deciziei din 27 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 14 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, cu emiterea unei noi decizii prin care acțiunea în contencios administrativ depusă de Olga Cojocaru împotriva Autorității Naționale de Integritate privind anularea actului de constatare nr. 168/04 din 31 mai 2021 să fie respinsă ca neîntemeiată.

ARGUMENTELE RECURSULUI

25. În motivarea recursului, Autoritatea Națională de Integritate a invocat că, în cadrul Autorității a fost înregistrată sesizarea nr. R-132/21 din 12 februarie 2021, care a stat la baza formării dosarului de control nr.20210204004 în privința intimatei Olga Cojocaru, domiciliată în s. Recea, r-nul Râșcani.

26. Autoritatea notează că, urmare a repartizării aleatorii a sesizării, inspectorul de integritate căruia i-a fost distribuită sesizarea, în data de 24 februarie 2021, a demarat procedura de verificare prealabilă a sesizării, întru stabilirea respectării condițiilor de formă și conținut a sesizării și existența bănuielii rezonabile privind încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese.

27. Conform sesizării, intimata Olga Cojocaru ar fi admis conflicte de interese consumate în cazul luării deciziilor și semnării actelor administrative în privința persoanei apropiate Cojocaru Anatolie (soțul), care este angajat al Casei de cultură din s. Recea. La sesizare a fost anexată informația prezentată de secretarul Consiliului sătesc Recea în data de 2 iunie 2020, sub nr. 48, din care rezultă că cet. Cojocaru Anatolie este angajat în calitate de paznic la Casa de cultură din s. Recea.

28. Autoritatea precizează că, în cadrul verificării prealabile, datele Agenției Servicii Publice au confirmat relația de soți între intimata Olga

Cojocaru și Anatolie Cojocaru, iar extrasele din bazele de date ale Serviciului Fiscal de Stat și Casei Naționale de Asigurări Sociale au adeverit ridicarea de către ambele persoane în perioada 2015 - prezent venituri salariale din activitatea desfășurată în cadrul Primăriei s. Recea. Subsidiar, declarațiile de avere și interese personale depuse de subiectul declarării în persoana intimatei Olga Cojocaru în perioada 2016-2019 prin intermediul Sistemului informațional automatizat e-Integritate, au confirmat calitatea de soț a cet. Anatolie Cojocaru, precum și activitatea acestuia în cadrul Primăriei com. Recea. Subsecvent, luând act de aspectele semnalate în sesizare, de calitatea de subiect al declarării și de obligația intimatei Olga Cojocaru de a respecta regimul juridic al conflictelor de interese, inspectorul de integritate a stabilit prezența bănuielii rezonabile de încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese de către Cojocaru Olga, directorul Casei de Cultură din s. Recea, r-nul Râșcani, manifestată prin luare deciziilor și semnare actelor administrative și juridice în situații de conflict de interese în privința persoanei apropiate (soț).

29. Urmare procedurii de verificare prealabilă a sesizării, inspectorul de integritate a întocmit procesul-verbal nr. 125/04 din 26.02.2021 prin care a dispus inițierea procedurii de control privind eventuala încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese de către intimata Olga Cojocaru, directorul Casei de Cultură din s. Recea, r-nul Râșcani. Prin scrisoarea nr. 04-04/941 din 26.02.2021, intimata Olga Cojocaru a fost informată despre inițierea procedurii de control, precum și despre drepturile de care beneficiază potrivit art. 33 al Legii nr. 132/2016. Avizul poștal nr.DS8001077848AS din 04.03.2021 confirmă recepționarea scrisorii de către intimată care, însă, nu a beneficiat de drepturile sale și nu a luat cunoștință de acte le și materialele dosarului de control.

30. Subliniază că, inspectorul de integritate corect a stabilit calitatea de persoană apropiată a lui Anatolie Cojocaru (soț) cu intimata.

31. Totodată indică că, Casa de cultură din s. Recea a prezentat următoarele acte administrative și juridice emise/încheiate de director în persoana intimatei Olga Cojocaru în privința persoanei apropiate Cojocaru Anatolie în perioada 2015-2021: Ordinul nr. 27a din 01.05.2015 privind numirea dlui Anatolie Cojocaru în funcția de paznic la Casa de cultură din s. Recea pe 0,5 unitate prin cumul, Contractul individual de muncă nr.7 din 05.05.2015 privind angajarea dlui Anatolie Cojocaru în funcția de paznic la Casa de cultură din s. Recea pe 0,5 unitate prin cumul până în data de 26.07.2017, Ordinul nr. 38 din 05.09.2016 privind numirea dlui Anatolie Cojocaru în perioada 05.09.2016 - 04.10.2016 responsabil de exercitarea funcției deținute de dna Ioana Vizitiu, pe durata aflării acesteia în concediu, Ordinul nr.40 din 01.11.2016 privind acordare dlui Cojocaru Anatolie concediu pe termen de 28 zile din data de 01.11.2016 până în data de 29.11.2016, Ordinul nr. 46 din 24.05.2017 privind numirea dlui Cojocaru

Anatolie în perioada 24.05.2017 - 23.07.2017 responsabil de exercitarea funcției de lucrător tehnic, pe durata aflării dnei Ioana Vizitiu în concediu din cont propriu, Ordinul nr.48 din 26.07.2017 privind numirea dlui Anatolie Cojocaru începând cu data de 26.07.2017 în funcția de lucrător tehnic (derdicătoare) la Casa de cultură din s. Recea, Contractul individual de muncă nr.7a din 26.07.2017 privind angajarea dlui Anatolie Cojocaru în funcția de lucrător tehnic (derdicătoare) la Casa de cultură din s. Recea, Ordinul nr.50 din 01.11.2017 privind acordare dlui Anatolie Cojocaru ajutor material și concediu pentru perioada 2016-2017 pe termen de 28 zile din data de 01.11.2017, Dispoziția nr.1 din 02.11.2017 privind rechemarea dlui Anatolie Cojocaru din concediu de odihnă din data de 02.11.2017, Ordinul nr.51 din 23.01.2018 privind acordare dlui Anatolie Cojocaru concediu de odihnă din data de 23.01.2018 până pe data de 20.02.2018, Ordinul nr.63 din 05.05.2020 privind acordare dlui Anatolie Cojocaru concediu de odihnă din data de 05.05.2020 până pe data de 02.06.2020, Ordinul nr.66 din 26.11.2020 privind acordare dlui Anatolie Cojocaru premiu anual pentru rezultatele activității din anul 2019, în mărime de 832,6 lei din funcția de lucrător tehnic și în mărime de 476,1 lei din funcția de paznic, Ordinul nr.67 din 26.02.2021 privind acordare dlui Anatolie Cojocaru plăți compensatorii pentru luna februarie 2021, în mărime de 160 lei din funcția de lucrător tehnic și în mărime de 80 lei din funcția de paznic, Ordinul nr.70 din 01.03.2021 privind acordare dlui Cojocaru Anatolie concediu de odihnă din data de 01.03.2021 până pe data de 29.03.2021.

32. Autoritatea reține că, intimata Olga Cojocaru s-a aflat în situații de conflict de interes real, în cazul în care a fost chemată să ia decizii și să semneze cele 14 acte administrative în privința persoanei apropiate Anatolie Cojocaru. În condițiile art. 9 alin. (1) din Legea nr. 16/2008 și art. 12 alin. (4) din Legea nr. 133/2016, intimata Olga Cojocaru a avut obligația să informeze șeful ierarhic superior, în cazul dat primarul com. Recea, despre conflictele de interese reale în care se află, imediat, dar nu mai târziu de trei zile de la data constatării, în baza unei declarații scrise care să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența exercitarea imparțială și obiectivă a funcției.

33. Autoritatea observă că, la solicitarea inspectorului de integritate nr. 04- 04/942 din 26.02.2021, Primăria com. Recea a prezentat copia de pe Registrul de evidență a informațiilor cu privire la conflictele de interese raportate din care rezultă că în perioada 2016-2021 intimata Olga Cojocaru nu a declarat nici unul din conflictele de interese reale menționate mai sus și nu s-a abținut de la luare decizii și semnarea în privința soțului Anatolie Cojocaru cele 14 acte administrative și juridice de angajare în funcții, acordare concedii și plăți stimulatorii.

34. Astfel, inspectorul de integritate a conchis încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese de către intimata Olga Cojocaru, directorul Casei

de Cultură din s. Recea, r-nul Râșcani, exprimată prin: nedeclararea în modul stabilit de art.9 alin. (1) din Legea nr. 16/2008 și art. 12 alin. (3)-(4) din Legea nr. 133/2016, conflictele de interese în care s-a aflat în perioada mai 2015 - martie 2021, în cazul în care, deținând calitatea de subiect al declarării, fiind în exercițiul funcției și având interes personal rezultat din relația cu persoana apropiată, a fost chemată să ia decizii și să semneze acte administrative în privința persoanei apropiate (soțul), influențând în acest mod exercitarea imparțială și obiectivă a atribuțiilor de serviciu.

35. Cu referire la poziția instanței care notează că date cu privire la faptul înregistrării sesizării nr. R-132/21 din 21 februarie 2021 în sistemul E-integritate lipsesc, Autoritatea informează că nu cunoaște temeiul juridic în baza căruia instanța de judecată a dat această apreciere, or, sesizarea, care a stat la baza formării dosarului de control a fost înregistrată în modul corespunzător în cadrul Autorității. Notează că sesizarea constituie, până a fi considerată astfel, petiție așa cum aceasta este definită de Codul administrativ. Respectiv, orice sesizare, inițial, se consideră petiție care, după înregistrare și examinarea conținutului, este direcționată spre distribuție aleatorie în conformitate cu prevederile legale. Subsecvent, lipsa unui document care, în viziunea instanței de fond, trebuie să certifice distribuția aleatorie a sesizării, în opinia Autorității nu echivalează cu faptul că sesizarea în cauză nu ar fi fost distribuită aleatoriu. Mai mult decât atât, actul de constatare nr. 168/04 din 31 mai 2021 constituie creația inspectorului de integritate rezultată din controlul efectuat după ce a fost dispusă inițierea acestuia. Inspectorul de integritate nu este responsabil de activitatea Autorității până în ziua în care sesizarea respectivă a fost distribuită funcționarului dat. În prezenta speță actul de constatare se referă la măsurile întreprinse de către inspectorul de integritate începând cu data de 24 februarie 2021, dată la care sesizarea a fost distribuită către inspectorul de integritate. Pe această cale, Autoritatea își exprimă dezacordul cu instanța de judecată care a notat că procedura de control în privința intimatei a fost inițiată în data de 12 februarie 2021, odată cu înregistrarea sesizării nr. R-132/21, or, potrivit art. 31 alin. (1) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate în termen de 15 zile de la data repartizării sesizărilor, inspectorul de integritate efectuează verificarea prealabilă a acestora.

36. Autoritatea observă că instanța de judecată a reținut prevederile art. 30 alin. (1) din Legea nr. 132/2016 conform cărora, sesizările depuse de persoanele fizice sau persoanele juridice, precum și cele din oficiu se înregistrează în termen de cel mult o zi lucrătoare și se repartizează aleatoriu, în ziua înregistrării, prin sistemul electronic de distribuție a sesizărilor. Această prevedere, în varianta sus indicată, a intrat în vigoare în data de 29 octombrie 2021, fiind modificată dispoziția dată prin Legea nr. 130/2021. Controlul a fost finalizat încă în data de 31 mai 2021, iar în respectiva

perioadă dispoziția art. 30 alin. (1) din Legea nr. 132/2016 stipula în felul următor: sesizările depuse de persoanele fizice sau persoanele juridice de drept public sau de drept privat, precum și cele din oficiu se înregistrează imediat și se repartizează aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor. Așadar, în conformitate cu norma în vigoare în data când a fost înregistrată sesizarea nr. R-132/21 din 12 februarie 2021, sesizările se înregistrau imediat, dar nu era condiționată distribuția electronică aleatorie în aceeași zi în care au fost înregistrate.

37. Pentru ca termenul de finalizare a procedurii administrative realizată de către inspectorul de integritate să constituie temei de anulare a actului de constatare, intimatul ar urma să demonstreze cum anume au fost afectate drepturile și interesele legitime în raport cu durata termenului de efectuare a controlului. Or, efectele juridice al actului de constatare intră în vigoare doar din momentul în care actul administrativ a fost notificat subiectului în cauză, deci, indiferent de durata controlului, doar în momentul comunicării actului de constatare nr. 168/04 din 31 mai 2021, efectele juridice se produceau.

38. Referitor la metodologia de efectuare a controlului averii și al intereselor personale și privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, Autoritatea notează că acest document constituie un act intern și, prin prisma art. 6 lit. f) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, face parte din categoria actelor normative ale autorităților publice autonome.

39. Potrivit art. 12 alin. (2) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, conflictul de interese potențial reprezintă situația în care interesele personale ale subiectului declarării ar putea conduce la apariția unui conflict de interese real și care se declară în condițiile art. 4-7. Conducătorul ierarhic superior acordă consultanță privind evitarea survenirii unui conflict real ca efect al celui potențial. Astfel, intimata nu este obligată să declare conflictul de interese potențial raportat la faptul că în cadrul instituției pe care o conduce este angajat soțul, ci trebuie să declare conflictul de interese real, adică orice situația în care intimata, prin prisma exercitării atribuțiilor de serviciu, urma să emită acte administrative și să semneze acte juridice care vizau persoana apropiată, adică soțul Anatolie Cojocar. Totodată, nu este relevant faptul dacă în cadrul primăriei s. Recea, r-nul Râșcani, cât și în Consiliul raional Râșcani exista un registru privind declarațiile conflictului de interese. Pentru inspectorul de integritate era important să constate dacă însăși intimata a îndeplinit cerințele legale și anume, în momentul când a fost chemată să emită acte administrative și se semneze acte juridice care vizau soțul, dânsa s-a abținut de la efectuarea vreunui măsuri și, concomitent, a depus declarația cu privire la conflictului de interese. În cadrul controlului, cât și din explicațiile intimatei, s-a concluziona lipsa vreunei declarații în acest sens.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

40. Legea pentru modificarea unor acte normative (aspecte de procedură privind activitatea instanțelor judecătorești) nr. 224 din 31.07.2024 (în vigoare 16.08.2024), art. 13 din Legea cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr. 64 din 30.03.2023 (în vigoare 06.04.2023), s-a completat cu alineatul (51) cu următorul cuprins:

”Până la începerea activității Curții Supreme de Justiție în noua componență, președintele Curții formează completele de judecată. Curtea Supremă de Justiție va examina în complete de 3 judecători cererile de recurs, cererile de recurs în anulare și cererile de revizuire, care au fost inițial repartizate spre examinare completelor din 5 judecători. Acestea vor fi examinate de completul de judecători din care face parte judecătorul raportor.”

41. Respectiv, ținând cont de modificările operate, prezentul recurs va fi examinat, în completul de 3 judecători, format prin dispoziția Președintelui interimar al Curții Supreme de Justiție nr. 214 din 20 decembrie 2024.

42. Art.244 alin.(1) din Codul administrativ:

”Hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs”.

43. Art. 245 din Codul administrativ:

„Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiție în termen de două luni de la pronunțarea hotărârii sau a deciziei motivate, dacă legea nu stabilește un alt termen.”.

44. Art. 193 alin. (3) și (3¹) din Codul administrativ stabilește:

”(3) Curtea Supremă de Justiție examinează acțiunile în contencios administrativ și cererile de recurs în complete din 3 judecători.

(3¹) În scopul uniformizării practicii judecătorești, completul din 3 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 5 judecători, iar completul din 5 judecători poate decide, prin vot unanim, ca recursul considerat admisibil să fie examinat de un complet din 9 judecători.”

45. Art. 194 alin.(2) din Codul administrativ prevede:

”în procedura de examinare a cererilor de recurs, hotărârile și deciziile contestate se examinează din oficiu în privința existenței greșelilor procedurale și aplicării corecte a dreptului material”.

46. Art.16 Cod administrativ prevede:

”(1) Dreptul discreționar al autorității publice reprezintă posibilitatea acesteia de a opta între mai multe soluții posibile corespunzătoare scopului legii atunci când aplică o dispoziție legală.

(2) Exercițarea dreptului discreționar nu permite desfășurarea unei activități administrative arbitrară”.

47. Dispozițiile art. 22 alin. (1) coroborat cu art. 219 alin. (1) din Codul administrativ, stipulează că:

”Instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți”.

48. Art. 247 din Codul administrativ prevede:

„Recursul considerat admisibil se examinează fără înștiințarea și audierea participanților la proces, cu excepția recursului în care se invocă întemeiat art.245¹ alin.(1) lit. b) și d). Completul poate decide și în alte cazuri invitarea participanților în ședință pentru a se pronunța cu privire la recursul considerat admisibil.”.

49. Art. 248 alin.(1) lit. b) din Codul administrativ reglementează că:

”În urma examinării recursului, Curtea Supremă de Justiție adoptă una dintre următoarele decizii: admite recursul, casează integral sau parțial hotărârea și/sau decizia și adoptă o nouă decizie”.

50. Art. 6 din Legea cu privire la Autoritatea Națională de Integritate nr. 132 din 17 iunie 2016:

„În vederea realizării misiunii sale, Autoritatea are următoarele funcții:

- a) exercitarea controlului averii și al intereselor personale;
- b) exercitarea controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor;
- c) constatarea și sancționarea încălcărilor regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor;
- d) cooperarea cu alte instituții, atât la nivel național cât și internațional;
- e) asigurarea bunei organizări a Autorității și administrarea activității de promovare a integrității subiecților declarării;
- f) alte funcții stabilite prin lege.”

51. Art. 7 alin, (2) lit. a) din Legea nr.132/2016:

„În domeniul exercitării controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, Autoritatea constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.”

52. Art. 37 din Legea nr. 132/2016 (în redacția legii în vigoare în perioadă sesizării și efectuării controlului):

După repartizarea aleatorie a sesizării de efectuare a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate va dispune începerea controlului.

Prevederile art.31, art.32 alin.(3)–(5), art.33, art.34 alin.(2), art.35 și 36 se aplică în mod corespunzător și în cadrul procedurii de inițiere a controlului și de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

În cadrul procedurii de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate are obligația de a invita persoana supusă controlului să-și prezinte punctul de vedere printr-o

scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin orice alt mijloc care confirmă informarea (telegramă, fax, e-mail etc.). Punctul de vedere al persoanei supuse controlului poate fi prezentat în termen de 15 zile de la recepționarea invitației. Dacă recepționarea invitației pentru a prezenta un punct de vedere nu este confirmată mai mult de 30 de zile de la expedierea acesteia, inspectorul de integritate întocmește actul de constatare numai după expirarea a 15 zile de la expedierea unei invitații repetate, indiferent de faptul dacă a fost sau nu confirmată recepționarea acesteia.

Acțiunile și actele efectuate de inspectorul de integritate în cadrul controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor nu sînt publice, cu excepția actului de constatare, care se publică pe pagina web oficială a Autorității cu respectarea legislației privind protecția datelor cu caracter personal.

53. Art. 38 alin. (1)-(4) din Legea nr. 132/2016 (în redacția legii în vigoare în perioadă sesizării și efectuării controlului):

„În urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că:

a) persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese;

b) persoana supusă controlului s-a aflat ori se află în stare de incompatibilitate;

c) persoana supusă controlului a încălcat restricțiile prevăzute de lege.

Actul de constatare privind încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor se întocmește în conformitate cu prevederile art.35 și se aduce la cunoștința persoanei vizate de acesta în termen de 5 zile lucrătoare de la data întocmirii.

Persoana poate contesta actul de constatare în condițiile stabilite la art.36.

Actul de constatare privind încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor rămîne definitiv după expirarea termenului specificat la art.36 alin.(1).”

54. Art. 17 din Legea privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133 din 17 iunie 2016:

„Subiectul declarării este obligat să respecte restricțiile și limitările prevăzute la art.18–21 și cele prevăzute de legislație.”

55. Art. 24 alin (2) din Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04 iulie 2008:

”Funcționarul public este obligat să respecte întocmai regimul juridic al conflictului de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și cadourilor.”

56. Art. 26 din Legii cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158-XVI din 04 iulie 2008:

„Funcționarul public nu poate exercita o funcție publică în subordinea nemijlocită a unei rude directe (părinte, frate, soră, fiu, fiică) sau a unei rude prin afinitate (soț/soție, părinte, frate și soră a soțului/soției) în cadrul aceleiași autorități publice.

Aceeași prohibiție se aplică și în situația în care conducătorul superior nemijlocit al funcționarului public are calitatea de persoană cu funcție de demnitate publică.

Persoanele care se află în situațiile prevăzute la alin.(1) și (2) vor întreprinde acțiuni în vederea încetării raporturilor ierarhice nemijlocite în termen de 2 luni.

În cazul în care condițiile alin.(3) nu se respectă, funcționarul public se transferă într-o funcție care ar exclude o astfel de subordonare, iar dacă transferul nu este posibil, acesta este eliberat din funcția publică deținută.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

57. Referitor la termenul de declarare a recursului, prevăzut de art. 245 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că, Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia la 27 septembrie 2023.

58. Din materialele cauzei rezultă că, instanța de apel a expediat la adresa de e-mail a participanților la proces copia decizia motivate la 8 ianuarie 2024, fapte confirmate prin extrasul din poșta electronică, anexate la dosar.

59. Astfel, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recurentul Autoritatea Națională de Integritate s-a conformat dispozițiilor art. 245 din Codul administrativ și a depus în termen recursul la 23 ianuarie 2024.

60. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție a considerat inoportună citarea participanților la proces pentru a se pronunța cu privire la problemele invocate în recurs, întrucât argumentele expuse au fost formulate cu suficientă claritate. La cazul din speță, toate punctele de drept care puteau exista, pot fi cercetate și soluționate în mod obiectiv pe baza înscrisurilor și documentelor prezente la dosar. Participanții la proces au avut posibilitatea să prezinte poziția în scris și să răspundă la argumentele părților adverse.

61. În cauza CtEDO Covalenco v. Moldova nr. 72164/14, hotărârea definitivă din 16 septembrie 2020, Curtea a statuat că este necesar organizarea unei audieri: a) în cazul în care există necesitatea de a evalua dacă circumstanțele au fost stabilite corect de către autorități (a se vedea Malhous v. Republica Cehă [MC], nr. 33071/96, § 60, 12 iulie 2001); b) atunci când circumstanțele cer ca instanța să-și formeze propria impresie referitoare la justițiabili, prin acordarea dreptului de a explica propria lor situație personală, în mod direct sau prin intermediul unui reprezentant (a se vedea Goș, pre-citată, § 51; Miller, precitată, § 34 in fine; și Andersson v. Suedia, nr. 17202/04, § 57, 7 decembrie 2010); c) în cazul în care instanța are nevoie de a obține o clarificare cu privire la anumite detalii, inter alia prin intermediul unei audieri (a se vedea Fredin v. Suedia (nr. 2), 23 februarie 1994, § 22, Seria A nr. 283-A, și Lundevall v. Suedia, nr. 38629/97, § 39, 12 noiembrie 2002).

62. Examinând criticile aduse deciziei pronunțate de instanța de apel, prin coroborare cu probatoriul administrat în cauza, Completul de judecată consideră recursul întemeiat, pentru următoarele considerente.

63. Conform jurisprudenței Curții Europene pentru Drepturile Omului instanța de judecată, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii (cauza Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09 decembrie 1994 §27).

64. La caz completul Curții Supreme de Justiție reține că, la 13 octombrie 2021 Olga Cojocaru a depus prezenta cerere de chemare în judecată împotriva Autorității Naționale de Integritate cu privire la anularea actului de constatare.

65. Fiind investită cu judecarea cauzei în prima instanță, Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani prin hotărârea din 14 decembrie 2021 a admis acțiunea depusă de Olga Cojocaru și a anulat Actul de constatare nr.168/04 din 31 mai 2021 emis de către Autoritatea Națională de Integritate

66. Nefiind de acord cu soluția primei instanțe, Autoritatea Națională de Integritate a contestat cu apel hotărârea din 14 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

67. Judecând cauza în ordine de apel, Curtea de Apel Chișinău prin decizia din 27 septembrie 2023 a respins apelul depus de Autoritatea Națională de Integritate împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 14 decembrie 2021.

68. Verificând legalitatea și temeinicia deciziei instanțe de apel, în raport cu prevederile aplicabile la caz și criticile aduse în recurs, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră soluțiile și concluziile instanței de apel și a primei instanțe ca fiind neîntemeiate, fapt ce rezultă din aprecierea arbitrară a probelor administrate la materialele cauzei și interpretarea eronată a prevederilor legale aplicabile raportului juridic litigios, din motivele ce succed.

69. Sub aspectul stării de fapt, Completul de judecată reține că, la 12 februarie 2021, în cadrul Autorității Naționale de Integritate, a fost înregistrată sesizarea lui Ivan Rotaraș, nr. R-132/21, privind verificarea respectării regimului juridic al conflictelor de interese de către Olga Cojocaru, la deținerea funcției de director al Casei de Cultură din satul Recea, r. Râșcani

70. La 26 februarie 2021, prin procesul-verbal de inițiere a controlului nr. 125/04, în privința lui Olga Cojocaru, directorul Casei de Cultură din s. Recea, r-l Râșcani a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese.

71. Prin scrisoarea nr. 04-04/941 din 26 februarie 2021, Olga Cojocaru a fost informată despre inițierea în privința acesteia a procedurii de control privind eventuala încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese.

72. Prin scrisoarea nr. 04-04/942 din 26 februarie 2021 Autoritatea Națională de Integritate, a solicitat de la Primăria satului Recea raionul Râșcani informații și documente necesare desfășurării controlului.

73. Prin scrisoarea nr. 38 din 18 martie 2021, înregistrată în cadrul Autorității Naționale de Integritate cu nr. 2569 la 23 martie 2021, Primăria satului Recea raionul Râșcani a prezentat informația solicitată.

74. În vederea asigurării respectării dreptului la apărare, prin scrisoarea nr. 04-04/1732 din 06 aprilie 2020, Olga Cojocaru a fost invitată la sediul Autorității Naționale de Integritate pentru a-și prezenta punctul de vedere asupra obiectului controlului.

75. La data de 06 mai 2021 Olga Cojocaru a prezentat Autorității Naționale de Integritate punctul de vedere asupra controlului inițiat.

76. La 31 mai 2021, Autoritatea Națională de Integritate a emis actul de constatare nr.168/04, prin care a dispus: Se constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese de către Olga Cojocaru, directorul Casei de Cultură din s. Recea, r. Rezina, exprimată prin nedeclararea și nesoluționarea conformă a conflictelor de interese reale și, ca urmare, admiterea conflictelor de interese consumate în cazul luării deciziilor și semnării actelor administrative și juridice în privința persoanei apropiate, influențând în acest mod exercitarea imparțială și obiectivă a atribuțiilor de serviciu. Se sesizează Primăria com. Recea, r. Rezina, la rămânerea definitivă a Actului de constatare, în vederea încetării raporturilor de muncă cu Olga Cojocaru, director al Casei de Cultură din s. Recea, r. Rezina. Se decede Olga Cojocaru din dreptul de a exercita funcție publică în condițiile art. 23 alin. (6)-(8) din Legea nr. 133/2016, pe o perioadă de 3 ani din data eliberării din funcție și se înscrie în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa funcție publică sau de demnitate publică. Se sesizează instanța de judecată, după rămânerea definitivă a Actului de constatare, pentru constatarea nulității absolute în privința celor 14 acte administrative și juridice semnate de Olga Cojocaru, cu încălcarea dispozițiilor legale de declarare și soluționare a conflictelor de interese.

77. Astfel, în ceea ce privește soluțiile și concluziile instanței de apel și a primei instanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că acestea în esență vizează constatarea ilegalității actului emis de pârât pentru neîntrunirea condițiilor de înregistrare imediată și repartizare aleatorie a sesizării, nerespectarea termenului de desfășurare a procedurii administrative, lipsa conflictului de interese și nemotivat decizia de sancționare prin prisma principiului proporționalității.

78. Cu referire la aspectul ce ține de înregistrare imediată și repartizare aleatorie a sesizării, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție relevă că, sesizarea parvenită privind respectării regimului juridic al conflictelor de interese de către Olga Cojocaru, a fost înregistrată la data de 12 februarie 2021, sub nr. R-132/21, iar în conformitate cu prevederile art.30 din Legea nr.133/2016 a fost repartizată aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor. Acest fapt se demonstrează prin procesul verbal de inițiere al controlului nr.125/04 din 26 februarie 2021 și actul de constatare Nr.168/04 din 31 mai 2021.

79. În acest context, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că concluzia instanței de apel și a instanței de fond precum că nu a fost respectată procedura de înregistrare și repartizare aleatorie a sesizării este declarativă, or, cumulul de probe prezentate demonstrează că sesizarea a fost repartizată electronic, iar lipsa actului de repartizare aleatorie nu condiționează ilegalitatea actului de constatare.

80. Totodată Colegiul Curții supreme de Justiție menționează că, conform Hotărârii Guvernului cu privire la aprobarea Conceptului tehnic al Sistemului informațional automatizat „e-Integritate” nr. 183 din 15 martie 2019, scopul SIA „e- Integritate” constă în formarea Registrului electronic al subiecților declarării averii și a intereselor personale, a Registrului de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, precum și implementarea mecanismelor de depunere a declarațiilor, de verificare a averilor, intereselor personale și conflictelor de interese, a incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, în conformitate cu prevederile Legii nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate și ale Legii nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale. Iar pct.3 supct.3 din Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Regulamentului cu privire la organizarea și funcționarea Sistemului informațional automatizat „e-Integritate” nr. 228 din 10 aprilie 2020, prevede că SIA „e-Integritate” include următoarele contururi funcționale de bază: 3) conturul Autorității: f) înregistrarea sesizărilor și distribuirea aleatorie a acestora.

81. Referitor la încălcarea termenului procedurii administrative, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție o consideră neîntemeiată, din următoarele aspecte.

82. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că, ulterior repartizării aleatorii sesizării și dispunerea inițierii controlului regimului juridic în virtutea prevederilor art.19, art. 20 și art. 37 din Legea nr. 132/2016, care reglementează activitățile desfășurate de inspectorul de integritate, drepturile și obligațiile acestuia în cadrul efectuării controlului privind respectarea la caz al regimului juridic al conflictelor de interese,

inspectorul de integritate necesită un termen rezonabil și suficient în efectuarea unui control obiectiv, corect și mult aspectual.

83. Conform art.60 alin.(1), (4) și (5) din Codul administrativ, termenul general în care o procedură administrativă trebuie finalizată este de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Din motive justificate legate de complexitatea obiectului procedurii administrative, termenul general poate fi prelungit cu cel mult 15 zile. Această prelungire are efect doar dacă este comunicată în scris participanților la procedura administrativă în termen de 30 de zile, împreună cu motivele prelungirii. În mod excepțional, când în procedura administrativă se înregistrează cazuri de complexitate deosebită care necesită timp pentru prelucrarea documentelor, autoritatea publică poate stabili un termen mai mare pentru finalizarea procedurii administrative, care nu va depăși 90 de zile.

84. Din norma dată de drept citată, rezultă că, legiuitorul cert a prevăzut termenul general de 30 de zile în care o procedură administrativă trebuia finalizată, dacă legea nu prevede altfel. La fel, se atestă că, această prevedere legală este o normă generală, care admite excepțiile prevăzute de legea specială.

85. Subsecvent, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține prevederile art.10 alin.(1) din Legea nr.133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale, în vigoare la data efectuării controlului privind respectarea regimului conflictelor de interese de către Olga Cojocaru, care reglementează că, controlul averii și al intereselor personale ale subiecților declarării se efectuează de către Autoritatea Națională de Integritate în conformitate cu Legea nr.132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

86. Așadar, procedura administrativă în cadrul controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor este reglementată de legea specială și anume, Legea nr.132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, care și urmează a fi aplicată în speță.

87. Reieșind din dispozițiile art.37 alin. (1)-(3) din Legea nr.132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în redacția legii în vigoare la acel moment, după repartizarea aleatorie a sesizării de efectuare a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate va dispune începerea controlului. Prevederile art.31, art.32 alin.(3)-(5), art.33, art.34 alin.(2), art.35 și art.36 se aplică în mod corespunzător și în cadrul procedurii de inițiere a controlului și de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor.

88. În cadrul procedurii de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, al incompatibilităților, restricțiilor și limitărilor, inspectorul de integritate are obligația de a invita persoana supusă controlului să-și prezinte punctul de vedere printr-o scrisoare recomandată cu aviz de primire sau prin orice alt mijloc care confirmă informarea (telegramă, fax, email etc.). Punctul de vedere al persoanei supuse controlului poate fi prezentat în termen de 15 zile de la recepționarea invitației. Dacă recepționarea invitației pentru a prezenta un punct de vedere nu este confirmată mai mult de 30 de zile de la expedierea acesteia, inspectorul de integritate întocmește actul de constatare numai după expirarea a 15 zile de la expedierea unei invitații repetate, indiferent de faptul dacă a fost sau nu confirmată recepționarea acesteia

89. După cum se observă din materialele cauzei și dosarul administrativ, în perioada 24 februarie 2021 (repartizării sesizării) – până la 31 mai 2021, în procedura de control, inspectorul de integritate a efectuat un șir de acțiuni întru elucidarea eventualelor încălcări a regimului juridic al conflictelor de interese din partea subiectului declarării, Olga Cojocaru.

90. De asemenea, potrivit art.31 alin.(1) din Legea nr.132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în vigoare la acel moment, stipulează că în termen de 15 zile de la data repartizării sesizărilor, inspectorul de integritate efectuează verificarea prealabilă a acestora. În cadrul verificării prealabile, inspectorul de integritate verifică respectarea condițiilor de formă și conținut ale sesizărilor și existența bănuielii rezonabile privind încălcarea regimului juridic de declarare a averii și a intereselor personale. Verificarea prealabilă include validarea datelor din declarațiile de avere și interese personale prin intermediul sistemului informațional e-Integritate. Verificarea prealabilă se finalizează cu emiterea unui proces-verbal de inițiere a controlului sau de refuz al inițierii controlului.

91. Conform art. 32 alin. (3) și (4) din aceeași Lege, în redacția legii în vigoare la acel moment, în procesul de control al averii și intereselor personale, inspectorul de integritate are dreptul să solicite oricăror persoane fizice sau persoane juridice de drept public ori privat, inclusiv instituțiilor financiare, documentele și informațiile necesare pentru realizarea controlului. La solicitarea inspectorului de integritate, subiecții menționați la alin.(3) sunt obligați să prezinte Autorității, în termen de 15 zile de la recepționarea solicitării, pe suport de hârtie sau în format electronic, datele, informațiile, înscrisurile și documentele justificative solicitate..

92. Din cele menționate, instanța de recurs constată că atât instanța de apel, cât și prima instanță eronat au examinat legalitatea desfășurării procedurii de control cu privire la respectarea regimului juridic al conflictelor de interese de către Olga Cojocaru, prin prisma respectării

termenului general al procedurii administrative prevăzut la art. 60 din Codul administrativ.

93. Or, legea specială ce reglementează procedura efectuării controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, a stărilor de incompatibilitate, precum și a încălcării regimului juridic al restricțiilor și limitărilor și anume, Legea nr.132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în redacția legii în vigoare la data inițierii controlului, stabilea alți termeni de finalizare a procedurii de verificare, care cumulativ depășesc cu mult termenul general al procedurii administrative de 30 de zile prevăzut la art. 60 din Codul administrativ, totodată nefiind stabilit un anumit termen limită în acest sens.

94. De fapt, chestiunea cu privire la termenul de verificare a respectării regimului juridic al conflictelor de interese în privința lui Olga Cojocaru urma a fi verificată prin prisma art. 27 din Codul administrativ, care cert statuează că, în cazul în care prezentul cod sau alte legi speciale nu impun un anumit termen, autoritățile publice și instanțele de judecată competente trebuie să acționeze într-un termen rezonabil.

95. Prin urmare, având în vedere volumul de lucru realizat de către inspectorul de integritate și sarcina de lucru, Completul de judecată al Curții 34 Supreme de Justiție consideră că nu a fost încălcat termenul rezonabil al procedurii administrative.

96. Ce ține de faptul nemotivării deciziei de sancționare prin prisma principiului proporționalității și lipsa conflictului de interese urmează a fi menționat că, constatarea încălcării regimului conflictelor de interese este justificată de probele administrate și de încălcările multiple identificate, or Olga Cojocaru, directorul Casei de Cultură din s. Recea, r-l Râșcani a emis și semnat în privința persoanei apropiate Anatolie Cojocaru (soț) 14 acte administrative. Sau altfel spus, Olga Cojocaru s-a aflat în situație de conflict de interese real, în cazul în care a fost chemat să ia decizii și să semneze actele administrative în privința persoanei apropiate Anatolie Cojocaru. Astfel, se constată încălcarea regimului juridic al conflictelor de interese de către Olga Cojocaru directorul Casei de Cultură din s. Recea, r-l Râșcani. Aceste fapte sunt documentate în actul Autoritatea Națională de Integritate și corespund criteriilor prevăzute de lege pentru a stabili un conflict de interese.

97. Argumentele invocate de reclamant în acțiune, de altfel, apărările formulate de acesta în fața inspectorului de integritate și prin care acesta tinde să probeze, în ciuda interdicției legale, inexistența oricărui conflict, nu pot fi reținute.

98. Ordinile emise de Olca Cojocaru, ce-l vizează pe soțul Anatolie Cojocaru, care are calitate de persoană apropiată în sensul Legii nr.133/2016,

crează o situație de exercitare imparțială a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii.

99. Interesul personal se evidențiază prin faptul că este compromisă imparțialitatea, fiind puse în prim plan legături personale la adoptarea deciziilor profesionale, iar aceasta este o formă de interes personal, în care prioritățile instituționale sunt influențate de relațiile private.

100. Totodată, din moment ce inspectorul de integritate în rezultatul desfășurării procedurii administrative de control constată încălcarea regimului juridic al restricțiilor (sau încălcarea oricărui alt regim juridic), emite un act de constatare iar sancțiunile și anume: încetarea raporturilor de muncă survin în temeiul reglementărilor art. 41 alin. (2) din Legea nr.132/2016 și art.26 alin. (4) al Legii 158/2000, fără ca inspectorul de integritate să dispună de o marjă de apreciere în acest sens.

101. De asemenea, prin Decizia de inadmisibilitate nr. 127 din 29 octombrie 2020 a sesizărilor nr. 101g/2020 și nr. 116g/2020, la pct. 43 al deciziei Curții Constituționale a statuat că, nu poate reține critica cu privire la încălcarea accesului la justiție prin faptul că aplicarea prevederilor contestate face imposibilă individualizarea răspunderii. În acest context, Curtea notează că, având în vedere specificul funcției, răspunderea subiectului survine în funcție de acțiunea/inacțiunea sa, conform legii. Astfel, Curtea reține că legislatorul a definit clar tipurile de conflicte de interese și întinderea acestora, respectiv, consecințele lor în funcție de acțiunea/inacțiunea subiectului și circumstanțele cazului. Astfel, prevederile legale criticate reprezintă măsuri necesare pentru asigurarea transparenței în exercitarea funcțiilor publice și, mai mult, au ca scop garantarea exercitării cu imparțialitate a funcțiilor publice.

102. Astfel, din moment ce inspectorul de integritate a constatat încălcarea de către intimată a regimului juridic al restricțiilor, a aplicat în privința acesteia sancțiunea de încetare a raporturilor de muncă sau de serviciu.

103. Faptele constatate și elucidate permit instanței de recurs să conchidă că instanța de apel și prima instanță au emis soluții neîntemeiate, cu aprecierea arbitrară a probelor din dosar și aplicarea eronată a normelor de drept material, motiv din care decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, care sunt bazate pe concluzii contradictorii, nu pot fi menținute.

104. Pentru motivele expuse, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul, de a casa integral decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, și de-a emite o decizie nouă de respingere integrală a acțiunii depuse de Olga Cojocar u împotriva Autorității Naționale de Integritate privind anularea actului administrativ individual defavorabil.

105. În conformitate cu prevederile art. 248 alin. (1) lit. c) și alin. (3) din Codul administrativ,

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Admite recursul depus de către Autoritatea Națională de Integritate.

Casează decizia din 27 septembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 14 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, și se emite o decizie nouă prin care: Se respinge cererea de chemare în judecată depusă de Olga Cojocaru împotriva Autorității Naționale de Integritate privind anularea actului de constatare.

Decizia este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc